
Kyrkomötet Förvaltarens utskottets betänkande 2021:4

Samverkansforum för klimat och hållbar utveckling

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:74 i vilken motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att initiera inspirerande och praktiskt orienterade nationella samverkansforum tillsammans med externa aktörer för att diskutera klimat och hållbar utveckling. Utskottet värdesätter motionärernas intention men anser att det i dagens läge räcker med de olika samarbeten för klimatet som Svenska kyrkan redan är involverad i. I stället för nya samverkansforum behöver *En färdplan för klimatet* vara den kanal genom vilken pågående och nya samarbeten ska koordineras.

Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:74.

Motionens förslag

Motion 2021:74 av Ida Netzel m.fl, Samverkansforum för klimat och hållbar utveckling

Kyrkomötet beslutar att uppdraga till kyrkostyrelsen att

1. initiera och anordna återkommande nationella samverkansforum med interna och externa aktörer för att diskutera klimat och hållbar utveckling, med syfte att inspirera samt hitta klimatsmarta och hållbara lösningar inom miljö- och klimatarbeten,
2. undersöka med vilken periodicitet samverkansforum bör samlas för att få bäst effekt.

Bakgrund

Det finns en bredd av olika samverkansformer kring hållbarhets- och klimatfrågor med såväl ekumeniska som andra samhällsaktörer som Svenska kyrkan är en del av.

Internationell och nationell ekumenisk samverkan för klimat och hållbarhet

Ett biskopsbrev för klimatet betonar vikten av ett ökat samarbete mellan kyrkor och religioner för klimatet och värdesätter i det sammanhanget också påvens encyklika *Laudato Si'*

Lutherska världsförbundet (LVF), som Svenska kyrkan är medlem i, har i sitt dokument *Kyrkan i det offentliga rummet* uttryckt att kyrkan behöver delta i det offentliga samtalet för att det offentliga rummet ska vara en rättvis plats för alla. En

sådan rättvisa kräver att det offentliga rummet kännetecknas av *samverkan* mellan alla grupper i samhället. Klimatfrågor betecknas här som frågor som angår alla och som kräver handlande på individ-, kollektiv-, och regeringsnivå.

Utöver det internationella klimatsamarbetet inom LVF bedrivs även ett sådant inom två andra organisationer som Svenska kyrkan är medlem i. Den ena är Kyrkornas världsråd (KV) och den andra Europeiska kyrkokonferensen (KEK). Inom dem sker samverkan i bön och arbete för att bemöta klimatförändringens globala utmaningar. Inom KV är det programmet för fred, rättvisa och skapelsens integritet som sedan 1983 betonat det kristna ansvaret för skapelsens bevarande och i KEK är Svenska kyrkan aktivt involverad i det europeiska kristna miljönätverket (www.ecen.org).

På nationell nivå spelar Sveriges kristna råd (SKR) en nyckelroll i Svenska kyrkans ekumeniska arbete med denna fråga. Svenska kyrkan medverkar i SKR:s skrift *Värnaden jord som Gud älskar* och i uppmärksammandet av *Skapelsetid* i kyrkans gudstjänster (i år mellan 1 september och 4 oktober). Vidare i nätverket *Grön kyrka* som växte fram ur SKR:s arbetsgrupp för miljö och klimat och i samarrangemanget av *Pilgrims Walk for Future*, men också i form av medlemskap i *Klimatriksdagen* via SKR.

2008 tog Svenska kyrkan initiativ till interreligiöst påverkansarbete inför klimatmötet i Köpenhamn 2009. Religiösa representanter samverkade då vid formuleringen av *Uppsala Climate Manifesto*. Det mångreligiösa påverkansarbetet för klimatet fortsatte såväl inför Parisöverenskommelsen 2015 som inför klimatmötet i Marrakesh hösten 2016 (COP22). Då uppmanade Svenska kyrkan, tillsammans med över 300 religiösa och andliga ledare från 58 länder, världens stater att omdirigera de globala kapitalflödena, bort från fossilt till klimatsmarta lösningar. Ett aktuellt exempel för interreligiös samverkan är engagemanget i *Interfaith Call for Ecocide Law* via SKR, ett engagemang som syftar till att införa ekocid i brottsbalken för den internationella brottmålsdomstolen i Haag (ICC).

Samverkan för klimat och hållbarhet med andra samhällsaktörer

Svenska kyrkans internationella arbete bedrivs sedan 2019 under namnet Act Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen är det högsta beslutande organet. Act Svenska kyrkan är medlem i ACT-alliansen som består av cirka 140 kyrkor och trosbaserade biståndsorganisationer över hela världen. Svenska kyrkan deltar i dialogen för klimat- och miljö rättvisa i ACT-alliansens samverkansgrupper. Inom dem samverkar aktörerna på olika nivåer – FN, EU och Norden – bland annat för att påskynda klimatfinansiering för de mest klimatutsatta länderna. I enlighet med rekommendationen i *Ett biskopsbrev om klimatet* bedrivs påverkansarbete inom EU för att förverkliga rika länders kompensation till fattiga länder för klimatförändringar.

Act Svenska kyrkan är del av sekulära världsvida nätverk som Climate Action Network som länkar samman ett stort antal klimatinitiativ och Global Network of Civil Society Organizations for Disaster Respon som är ett nätverk av organisationer som vill stärka samhällets motståndskraft mot katastrofer, inte minst klimatrelaterade katastrofer. Act Svenska kyrkan har dessutom rådgivarfunktion till Sveriges representant i Gröna klimatfonden, en fond som grundades 2010 för att stödja klimatarbete i utvecklingsländer.

I Sverige är Act Svenska kyrkan medlem i Concord, en plattform som vill påverka Sveriges och EU:s utvecklingspolitik för en hållbar och fredlig värld. I dess arbetsgrupp för miljö- och klimaträttvisa för Act Svenska kyrkan tillsammans med andra civilsamhällesaktörer dialog med svenska politiker, UD och andra relevanta myndigheter.

Hösten 2021 sker regelbundna möten med den svenska delegationen till FN:s klimatkonferens i Glasgow COP26 och med Concords arbetsgrupp. Act Svenska kyrkan bidrar där till påverkansarbetet. I och med att Svenska kyrkans ansökan om observatörsstatus i COP26 har godkänts har Act Svenska kyrkan ännu större möjlighet att delta i forum med beslutsfattare och lyfta kraven på klimaträttvisa och på trohet mot Parisavtalet.

Act Svenska kyrkan har 2018–2020 gjort en miljö- och klimatgenomlysning för att identifiera miljö- och klimatpåverkan av insatser i samtliga landprogram (delvis finansierad med Sidamedel). Genomlysningen har följts upp av en åtgärdsplan för att säkerställa att Act Svenska kyrkan och dess samarbetspartner systematiskt arbetar med miljö- och klimaträttvisa. Klimat- och miljöperspektiv är ett av de tre perspektiv (utöver jämställdhet och konfliktkänslighet) som måste beaktas i projekt som ska stödjas av Act Svenska kyrkan.

Som en utblick kan nämnas att det 2022 är femtio år sedan FN:s första miljökonferens ägde rum, Stockholmskonferensen 1972. 1–3 juni 2022 kommer regeringen stå värd för ett nytt högnivåmöte för att markera jubileet. Konferensen går under arbetsnamnet Stockholm +50 och kopplar till Agenda 2030:s mål 12 (hållbar konsumtion och produktion), 13 (bekämpning av klimatförändringarna), 14 (hav och marina resurser) och 15 (ekosystem och biologisk mångfald). Sveriges kristna råd och Svenska Kyrkans Unga är engagerade i processen (se dokumentation från planeringskonferensen i maj 2021: www.nodsverige.se/dokumentation-ungdomsradet-om-klimat-och-miljofragor/) och planerar att ordna sidoevent vid konferensen för att adressera makt-havare i Sverige och hela världen samt lyfta trosbaserade organisationers engagemang och kraft som förändringsdrivare.

En färdplan för klimatet

Sedan gör *Svenska kyrkans färdplan för klimatet* det nödvändigt för kyrkans alla enheter att samverka med diverse samhällsaktörer. Det sker bland annat i form av webinarier, informationsmöten och redovisningar av färdplanens framsteg. Kyrkomötet har beviljat resurser för att genomföra färdplanen. Med dessa resurser har i varje stift klimatsamordnare engagerats. Det ingår i deras uppdrag att samverka med varandra och andra samhällsaktörer för att nå färdplanens utsatta mål.

Nationell nivå organiserar ett par gånger per år träffar för stiftens klimatsamordnare tillsammans med handläggarna för miljö och klimat, ofta med inbjudna externa aktörer för utökad samverkan och kompetenshöjning. Nätverket med stiftens klimatsamordnare samverkar löpande för stöd och främjande i hållbarhetsfrågor, inte minst genom arbetet med verktyget *Miljödiplomerings*. Exempel för höstens planerade samarrangemang är Framtidsfredag (Linköpings stift), stiftsmiljönätverk för miljödiplomerade enheter (bland annat i Göteborgs och Stockholms stift) och hållbarhetsseminarium för minskad miljöpåverkan för samtliga stift (nationell nivå).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:74.

Utskottet instämmer med motionärerna att samverkan mellan Svenska kyrkan och andra samhällsaktörer behövs för att det gemensamma arbetet för klimatet ska bära frukt. Svenska kyrkan bör inte agera ensam i en fråga av så stor allmän betydelse. I likhet med motionärerna menar utskottet att det både inom och utanför kyrkan är viktigt att fler blir involverade och engagerade i arbetet för klimatet. Det kan behövas

ett större antal kontaktytor. Samtidigt konstaterar utskottet att ett brett arbete redan pågår inom Svenska kyrkan och att samarbetet med religiösa och sekulära partner tilltar, vilket finns närmare beskrivet i betänkandets bakgrund. Utskottet anser därför att det i dagens läge räcker att kultivera och fördjupa den samverkan som redan sker utifrån kyrkostyrelsens uppdrag och arbetet med hållbar utveckling. Bland annat programmet *Färdplan för klimatet* som samordnar olika former av kyrklig, religiös och samhällelig samverkan för klimatet behöver allt stöd det kan få.

Utskottet föreslår därför att motion 2021:74 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På förvaltarens utskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Michael Nausner, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Camilla Persson, Sven Erik Bodén, Björn Andersson, Stefan Linderås, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Lennart Persson, Jan-Åke Isaksson, Sven Ingvar Holmgren, Ida Netzel, Margareta Carlsson, Karl-Gunnar Svensson och Leif Nordenstorn.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kicki Mattsson, Rebecca Hägg, Isak Öhrlund, Gunnel Eriksson, Lars Bryntesson, Anna Karin Hammar, Victor Månsson, Kerstin Lindh Wallin, Carin Jakobsson, Margareta Hedström, Daniel Spiik, Elisabeth Werner, Samuel Lilja, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig till förmån för att motionen ska anses vara besvarad.

Margareta Carlsson

Reservation 2

Motionen behandlar samverkan tillsammans med olika samhällsaktörer inklusive myndigheter och föreningar, och inte bara trosbaserade organisationer vilket utskottet fastnat vid. Inte heller är det endast Svenska kyrkans anställda som ska vara de som företräder kyrkan. Från församlingsmedlem till ärkebiskop, från församlingsråd till kyrkostyrelse är vi alla förvaltare och vi har alla en viktig roll att fylla i arbetet med att hitta klimatsmarta och utvecklande lösningar. Att dela och få nya erfarenheter och kunskaper är allas angelägenhet. *Hur* detta genomförs kan sedan variera.

Utskottet lyfter även mycket som redan görs av Svenska kyrkan, och det håller jag med om. Men Svenska kyrkan kan och behöver göra mer. *Färdplan för klimatet* som nämns täcker enligt min mening bara en liten del av motionens intentioner.

Interfaith Climate Summit som hölls 2008 är ett gott exempel på ett samverkansforum med interreligiösa och ekumeniska organisationer. Tyvärr blev detta forum inte till något återkommande. Därför behöver nationella samverkansforum genomföras med en bestämd periodicitet.

Svenska kyrkan har möjlighet att som herde både ta tåten och visa vägen framåt, samtidigt som den kan puffa på och fånga upp dem som inte hinner med. Svenska

kyrkan har möjlighet att bidra med något stort i det svenska samhället där människor kan få känna hopp istället för klimatångest och klimatskuld.

F 2021:4

Klimatet och vår gemensamma framtid är för viktiga för att avslå motionen. Därför reserverar jag mig mot utskottets beslut och yrkar bifall till motionen.

Ida Netzel